

Motion till riksdagen 2019/20:3587

av **Andreas Carlson m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2019/20:129 Effektivare hantering av häktningar och minskad isolering

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om beslutanderätten för restriktioner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen avslår propositionens förslag om att rätten ska besluta om restriktioner.
3. Riksdagen avslår förslaget om en tidsgräns för häktning på sex månader.
4. Riksdagen avslår regeringens förslag om att barn under 18 år endast ska få hållas i förvar i polisarrest om det är absolut nödvändigt.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn under 18 år ska få hållas i förvar i polisarrest om det finns synnerliga skäl och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett helhetsperspektiv för rättsväsendet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har lämnat en proposition med syftet att effektivisera häktningar i Sverige. Utgångspunkten för propositionen är bra; att förkorta häktningstider är både lovvärt och viktigt. Emellertid är det inte alldeles enkelt att genomföra. Den tid som en misstänkt häktas är beroende av en rad olika faktorer. Brottets allvar och risken för att den misstänkte ska avvika, återfalla i brott eller försvåra utredningen. Även utredningens komplexitet påverkar häktningstiderna. Utredningarna blir också alltmer komplexa, enligt både Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens årsredovisningar. I många fall kan varken polis eller åklagare skynda på utredningen, då dess fortskridande är beroende av sådant som är bortom deras kontroll, såsom kötiderna hos Nationellt forensiskt centrum.

Propositionen vill dock påvisa att det är på grund av bristen på regler som häktningstiderna är för långa i Sverige, när det snarare är en fråga om resursbrist. Sverige har

snarare för restriktiva regler för vilka som kan häktas, än för liberala sådana. Kristdemokraterna har tidigare föreslagit ett enklare förfarande för både obligatorisk häktning och häktning för mindre grova brott. Att det bör gå snabbare från anhållan till dom är dock något som alla kan enas om.

Kristdemokraterna oroas dock över att propositionen innebär stora byråkratiska pålagor på en yrkeskår, åklagare, som redan i dag är hårt ansträngd. Emma Berge, ordförande i Saco-S vid Åklagarmyndigheten, exemplifierar detta med att om varje häktningsförhandling tar 10 minuter extra på grund av regeringens förslag kommer det att innebära över 11 000 extra timmar för åklagare, domare och advokater varje år. Propositionen kommer också att innebära att rätten ska besluta om vilka restriktioner som behövs i enskilda fall. Detta är problematiskt då det är åklagaren i egenskap av förundersökningsledare som har bäst insyn i utredningen och vilka restriktioner som behövs. Domaren skulle behöva ta del av utredningen innan den är klar, vilket inte är den ordning vi har i Sverige i dag. Kristdemokraterna menar att det alltså är åklagaren som har bäst insyn i vilka restriktioner som krävs och därför bör besluta om dessa.

Kristdemokraterna anser att det är förenat med vissa problem att sätta en tidsgräns på sex månader för häktning och kräva synnerliga skäl för att denna ska få överträdas. I propositionen nämns att sådana skäl kan vara om utredningen kräver samarbete från andra länder som kan dra ut på tiden eller handlar om organiserad brottslighet som är svårutredd. Men det finns även inhemsk och icke organiserad brottslighet som är svår att utreda eftersom den kräver komplicerad forensisk analys som kan ta tid, antingen eftersom analysen i sig är tidskrävande eller för att den som ska utföra analysen kan vara tvungen att prioritera annan brottslighet. Att ha en hård tidsgräns och kräva synnerliga skäl för att frångå denna kan därför få som konsekvens att misstänkta brottslingar släpps och flyr, återfaller eller försvårar utredningen. Det kan också innebära att misstänkta kräver ytterligare utredningsåtgärder för att nå över sexmånadersgränsen.

Kristdemokraterna delar uppfattningen att det inte är önskvärt att anhålla eller placera barn i polisarrest. Det bör undvikas i möjligaste mån. Men att anhålla och sätta barn i polisarrest är redan i dag förenat med avsevärda restriktioner. Emellertid är det så att det i dag finns barn under 18 år som har begått mycket grova brott och som riskerar att fly, återfalla i eller förhindra utredning av brott om de släpps. En del av dem kan vara mycket farliga för allmänheten. Vi förordar därför att de under 18 ska få hållas i förvar i polisarrest om det finns synnerliga skäl.

Konsekvensanalysen av vad propositionen kommer att innebära för rättsväsendets myndigheter lämnar en del i övrigt att önska, inte minst eftersom det till stor del är på grund av bristande resurser som häktningstiderna är längre än önskvärt. Konsekvenserna bedöms i stort kunna hanteras inom anslaget, när det snarare borde tillföras större medel för att i praktiken nå upp till propositionens ambition.

Vidare saknar Kristdemokraterna en konsekvensanalys för Polismyndigheten, något som de själva också påpekar saknas i sitt remissvar till regeringen. Ändå underlåter regeringen att göra en sådan i propositionen. Detta är allvarligt men speglar tyvärr regeringens ofullständiga analys av hur rättsväsendet ska hantera den ökande mängden komplicerade och grova brott. Kristdemokraterna vill att alla förslag som gäller rättsväsendet innehåller en helhetsanalys av vad som krävs i varje led för att ändamålen ska uppnås. Annars riskeras flaskhalsar och bristande effektivitet i rättsväsendets alla delar.

Andreas Carlson (KD)

Lars Adaktusson (KD)

Ingemar Kihlström (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Robert Halef (KD)

Mikael Oscarsson (KD)